

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

מסורת המדרש

יא שנת ק"ג ע"כ כל הענין. ילקוט
כאן רמז תר"ג. ר"ל שרמז לה
שמלכס ילאו מהס. יב אגדס שמואל
פרשה כ"ו. יג ירושלמי פסדרין
פרק ב' הלכה ה'. קהלת רבה פ"ג
פסוק ב' סימן ג'. נחמונה אחרי
סימן א'. מדרש מהלס ממור ע"ס.
פסיקתא דרב כהנא פסקא כ"ו וע"ס
בהערות ומקוים. ילקוט קהלת רמז
תקס"ו.

חידושי הרש"ש

ו מצד הקצרים שנוצרה
ממנו המלכות. מן תיבת מצד
קדריש שנוצרה וקצרים
הוא לשון מלוכה כמש"כ
בס"ד בויק"ר פי"ח אות וי"ו
ובנשא פ"ז אות ט'. ששה
חדשים שהיה דוד בורח
מפני אבשלום. וכן איתא
בירושלמי פ"ק דר"ה. ומה
אנכי תמה על התוס' בנזיר
ד' א' ד"ה נזיר שכתוב
דאבשלום לא גלח לגמרי
בהרי נתלה בשערו וסיים
התוי"ט שהרי מעשה תלייתו
סמוך למעשה גילוחו היה
ע"כ. והנך רואה דנשתהה ו'
חדשים וגידול שערו נראה
מהכתוב (שמואל ב' י"ד
כ"ו) שהיה שלא כדרך שאר
בני האדם.

חידושי הרד"ק

שלמה ונתכוננו לדרוש זה גם כאן.
וכדאיתא בילקוט דותיה משכרתך
שלמה מרמז שיעמוד ממנה
שלמה. ו מן הלחם זו מלחמה
של מלכות. כד"א (משלי כ"ז) כי
תשב ללחום את מושל. ששה
חדשים שהיה דוד בורח כו'.
ירושלמי ריש ר"ה והוריות פ"א
ה"ב.

ליקוטים

כאחת שפחותיך. שהוא כמו לוא.
שיורה על תקוה ורצון. שר"ל
שתפוזין להיות כאחת שפחותיו.
וכבר מצאנו תיבת לא שפירשו
לוא והלואי. בשי"א (ר' י"ד) ולא
אם עורני חי. פירש"י לשון בקשה
הוא כמו ולא יתן נא לעבדך ע"כ.
ובשי"ב (י"ג כ"ו) ולא יתן נא אתנו
אמנון פ"י הרד"ק ולא דרך בקשה
כמו ולא יתן (נא) לעבדך ע"כ.
ובמ"ב (ה' י"ז) ולא יתן נא לעבדך
פירש"י ולא לשון בקשה כמו
הלואי ע"כ והרד"ק פ"י שאלה כמו
ולא יתן אתנו אמנון ע"כ. ובשי"ב
(י"ח י"ב) הכתיב הוא ולא והקרי
הוא וזו ע"ש. והרד"ק בשרשו לא
הביא את ההוראה הזאת. ואולי
יש לפרש גם מוש"כ (בראשית כ"ג
י"א) לא אדוני שמעני כמו לו
וכאשר השיב לו אברהם אך אם
אתה לו שמעני (מתתיה).

מכילה דשקרא וזהו שאמר מלמד שאין לשקר תשועה.
ו שית שיטין. שאין דרכו של בועז להאריך דברים
ובפרט עם אשה אלא ע"פ רוח"ק לדרשה על העתיד. כי
הביאותני עד הלום. דוד אמר כן מי אנכי ומי ביתי כי
הביאותני עד הלום עד מעלות
המלוכה. לחמה של מלכות.
כמ"ש ויהי לחם שלמה. ילקוט
כאן. אלו היסורין. כמ"ש כחומץ
לשנים ולצמאי ישקוני חומץ.
אל באפך תוכיחני. וס"ד ואל
בחמתך תיסרני ודרשו ששה
חדשים נצטרע דוד. לא עלו לו
מן המנין. דורש מ"ש ש"ב ה'
ד' בן שלשים שנה דוד במלכו
ארבעים שנה מלך בחברון מלך
על יהודה שבע שנים וששה
חדשים ובירושלים מלך שלשים
ושלש שנה על כל ישראל
ויהודה והרי הם ארבעים וששה
חדשים ואין אמר ארבעים שנה
והכריע שאותו ששה חדשים
של מרידת אבשלום לא עלו
לדוד בשנות מלכותו. מתכפר
לו בשעירה. כהדיוט כמ"ש ויהי
דוד בא עד הראש אשר
ישתחוה שם לאלהים וכמ"ש
חז"ל על זה ודו"ק.

ותאכל ותשבע ותתר. אוכל בעולם הזה ואוכל לימות
המשכן ואוכל לעתיד לבא. דבר אחר, גשי הלם. מדבר
בשלמה. גשי הלם. קרובי למלכות. ואכלת מן הלחם. זו
לחמה של מלכות, שנאמר (מ"א ה ב) ויהי לחם שלמה ליום
אחד ששים כר קמח ושלישים כר סלת. וטבלת פתך
בחמץ. זה לכלוף מעשים. ותשב מצד הקצרים. שנוצרה לו מלכותו לשענה, דאמר ר'
יוחאי בר חנינא "מלאך ירד בדמות שלמה וישב לו על פסאו, והיה מחזר שלמה על
פתחי ישראל ואומר (קהלת א יב) אני קהלת (בן דוד) הייתי מלך על ישראל בירושלים,
מה היתה אחת מהן עושה, היתה נותנת לפניו קערה של גרישין ומפה אותו בקנה
על ראשו ואומרת לו ולא שלמה יושב על פסאו ואתה אומר אני שלמה מלך
ישראל. ויצפט לה קלי. שחזרה לו מלכותו. ותאכל ותשבע ותתר. אוכל בעולם הזה
אוכל לימות המשכן אוכל בעולם הבא. דבר אחר, גשי הלם. מדבר בחזקיהו. גשי
הלם. קרובי למלכות. ואכלת מן הלחם. זו לחמה של מלכות. וטבלת פתך בחמץ. אלו
היסורין, שנאמר (ישעיה לח כא) ויאמר ישעיהו ישאו דבלת תאנים. ותשב מצד הקצרים.
שנוצרה לו מלכותו לשענה, כמה דתימא (שם לו ג) ויאמר חזקיהו יום צרה ותוכחה.
ויצפט לה קלי. שחזרה לו מלכותו, שנאמר (דח"ב לב כג) וינשא לעיני כל הגוים מאחרי
כן. ותאכל ותשבע ותתר. אוכל בעולם הזה אוכל לימות המשכן אוכל לעולם הבא.
דבר אחר, גשי הלם. מדבר במנשה. גשי הלם. קרובי למלכות. ואכלת מן הלחם. זו
לחמה של מלכות. וטבלת פתך בחמץ. שלכלך מעשיו בחמץ ממעשים רעים. ותשב
מצד הקצרים. שנוצרה לו מלכותו לשענה, דכתיב (דח"ב לג י"א) וידבר ה' אל מנשה ואל
עמו ולא הקשיבו ויבא ה' עליהם את שרי הצבא אשר למלך אשור וילכדו את מנשה

מתנות כהונה

וקרנ מלך איט נשעירה אלא נשעיר זכר כחמוז נפרשת ויקרא. הכי
גרסינן בשלמה קרובי למלכות ואכלת. ה"ג נותנת לפניו
קערה. וכן הוא בילקוט קהלת נפסוק לשחוק אמרתי וסם הגירסא
יותר נכונה. ה"ג לימות המשכן אוכל בעוה"ב. מעשיו

ותרנומו מכילתא דשיקרא. וקאמר בתריה לבנות לה בלא
מפיק הא. לומר שאין קיום ותשועה לשקר נרבינו בחי"ן.
ועי' רמב"ן סוף פ' ממות שלא עמד לה אותו השם.
ומהאי טעמא נמי לא כתיב גביה עד היום הזה כדכתיב
ביאיר ויקרא אותם על שמו
חות יאיר עד היום הזה. כי זה
השם לא עמד (הר"ש אלקבץ).
ו שית שטין. ששה שימות
ודרשות היה דורש על גשי
הלום. זו לחמה של מלכות.
דייק זה מדכתיב הלחם בה"א
הידיעה ולא אמר ואכלת לחם.
אלא רמז לה על הלחם האמור
במקום אחר אצל מלכים כד"א
ויהי לחם שלמה. כלשאר
מלכא עבד לחם רב. אלו
היסורין. שהיה בעל יסורים כל
ימיו. שנוצרה. לשון הצד ציד
או לשון צדדים. לא עלו מן
המנין. של שנות מלכותו. שהיה
מתכפר לו בשעירה כהדיוט.
וקרבן מלך אינו בשעירה אלא
בשעיר זכר ככתוב בספר ויקרא.
אוכף בעולם הזה ותשבע
לימות המשיח ותותר לעתיד
לבא כך צ"ל. ובנ"א ותותר
לעולם הבא [א"א]. זה לכלוף
מעשים. שנשא בת פרעה
וכהנה. אוכל בעולם הזה
ותשבע לימות המשיח ותותר
לעולם הבא כצ"ל. וא"א. וכן
צ"ל בחזקיה ובמנשה לקמן.

לה בועז לעת האוכל. שית שטין. ששה שטות ודרשות היה
דורש על גשי הלום. זו לחמה וכו'. מלאמר שולמן מלכס.
שנוצרה. לשון הצד צד או לשון נדדים. מן המנין. של שנות
מלכותו. ה"ג בילקוט שמואל מתכפר לו בשעירה כהדיוט. פי'

מסורת המדרש

יד סנהדרין ק"א ע"ב. ירושלמי פרק חלק הל' ב'. דכ"ר פרשה ב' סימן כ'. פירוש פרק מ"ג. אבות דרבי נתן פרק ל"ה. פסיקתא דר"ב פ' כ"ה וע"ש נספחות ותקונים. ילקוט מלכים רמז רמ"ז. סו שיר רבה פ' ב' פסוק ט' סימן ג' וש"נ כל הענין. פסיקתא דרב כהנא פסקא ה' וש"נ כל הענין. סו מנחמה עקב סימן ו'.

ליקוטים

ו בירומניקאה. יש מפרשים נחשת בלשון יון ולפי"ו ר' לוי לפרש דר אבא אתא וברוש נרטי בירומניקאה. וז"ל שפירוש בשלשלת מוניק העשו לצואר או לרוע כמו אצורה ודריש בחחים מענין חח וגו'. ביל"ה של נחשת. ביר נרטינ מולא של נחשת ופירוש חמור ורשי" פירש בפרק חלק ס"ד. צ"ל פלוגי שויב צ"ל פלוגי הציילני. ופירש"י דמכתבי לפני ה' אלהי אבותינו משמע רעד השתא לפני אלהות אחרים נכבד (יפה ענף). עמוד מו"ש וסתמו כל החלונות וכו' ממקום שאין מלאך יבול לשלום. עיקר הציור כבר מבואר אתנו בהרכה מקומות. עפ"י יסוד דבריני בכ"ר פ' ח אות ב' שמדות הצדק היושר והמשפט וכו' הם המה מלאכי עלין המשרתים את יוצר הכל ית' בהנהגת עולמו. וע"כ כפשע גדול ועצום כזה, שהעמיד צלם בהיכל, לא תסכים כל מדת צדק רחמים ותנינה שבעולם, שיהיה ראוי לחם עלי בעת צרה אף כשנכבד לשוב מפני הדחק והלחץ. אולם הש"י בשביל לקרש שם כבודו ולהודיע שהוא מקבל שבים אף הבלי ראוים, לא השגיח בכך מאזי המדות כל עיקר וקבל תשובתו למען כבוד שמו. וזאת היא התחירה מתחת כסא כבודו, שזה מקום שאין המלאך (פלס המדות) יכול לשלוט. ומה שהתעוררו לדרוש פעל "ויעתר" במקום הזה לשון תחירה ולא לשון התרצות כהוראתו בכ"ס. הוא מפני שלפי פשוטו היה צריך להיות סדר המאמר ויתפלל אליו וישמע תחנונו ויעתר לו, שהרי התרצות באה אחרי שמיעת התחנון. ע"כ דרשוהו שהכונה שרק אחרי תחירה (מתחת כסא כבודו) היה אפשר שתשמע תחנונו, שאלולי התחירה היו החלונות סתומים מלעבור בהם קול התפלה והתחנון (התירוש).

כירומניקאה. פי' הערוך דוד הנחושת בלשון יון כרקומא והמו"ע פי' בלשון יווני כבלי וזיקו ידיים ומ"ש בחוחים יתכן פי' שהיו דוקרים ומנקרים כקוצים הם החוחים וצ"ע איך דורש. ועי' סנהדרין ק"א ד"ר פרשה ב' סי' כ'. בערביא צוחין. ויק"ר פ' ל"ג סי' ג' וש"נ. משיב הרוח. וכמ"ש ישב רוחו יזלו מים. כנא"ל ראשון. שי"ר פסוק קול דודי. ומעת הוסר התמיד. ולתת שיקרן משומם ימים אלף מאתים ותשעים אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה והפסוק הב' יתר על הפסוק א' מ"ה ימים. הקוטפים מלוח. ובפסוק הקודם העורקים ציה אמש שואה ומשואה הקוטפים מלוח ומ"ש העורקים ציה היינו מה שכי והולכתיה המדבר כדבסמון ושם יהיו קוטפים מלוח עלי שיח היינו שיח השדה.

בחושים. י"ר אבא בר פהנא אמר בירומניקאה. אמר ר' לוי בר חיתא עשו לו מולח של נחשת והיו מסיקין האור מתחתיו והיה צווח צלם פלן צלם פלן שזבני, פיון שראה שלא הועילוהו כלום, אמר זכור הייתי שהיה אבא מקרא אותי (דברים ד ל) בצר לך ומצאוך וגו' פי אל רחום ה' אלהיך, אנא צוח ליה, אין עניי הא טב, ואין לא עניי הא פלה חדא היא, כל אפיא שוין. באותה שעה

עמדו מלאכי השרת וסתמו כל החלונות של מעלה, ואמרו לפניו רבון העולם אדם שהעמיד צלם בהיכל אתה מקבלו בתשובה. אמר להם אם איני מקבלו בתשובה הריני נועל פתח בפני כל בעלי תשובה. מה עשה הקדוש ברוך הוא, חתר לו חתירה מתחת פסא פבדודו ממקום שאין מלאך יכול לשלט, הךא הוא דכתיב (דברים לג יג) ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנונו, אמר ר' לוי בערביא צוחין לחתירה עתירה.

כירומניקאה. נחשת [ערוך]. והמוספ פי' בלשון יוני כבלי ידים. מולח של נחשת. דוד של נחשת [רש"י]. או פירושו חמור של נחשת והיו מושכים אותו עליו [ערוך]. צלם פלן שזבני. כלו היה קורא לכל עכו"ם שעבר אותם שיצילוהו. אנא צוח. פי' אני אקרא ואתפלל לה'. אם יעניי הרי טוב ואדע כי אל אמת הוא וא"ל הרי כלל אחת הוא וכל הפנים שוים הם וחלילה. החלונות. ששם נכנסים כל התפלות. בערביא צוחין לחתירתא עתירא. וכו"ה בכ"ר פ' ס"ג ובויק"ר פ' ל' וכירושלמי דסנהדרין פ' ט'. ועי' ג"כ בזהר פ' תולדות בפסוק ויעתר לו ד"ה ד"א ויעתר לו כו'. משיב הרוח. וישיבהו קדרשי לשון משיב הרוח. כנא"ל הראשון. זה משה כך גואל האחרון זה משיח. שלשה חדשים. ובסדר ש"ר אי' ששה חדשים. שנאמר ויפגעו בו. ר"ל ומדכתיב ויפגעו ש"מ שהיה נכסה מהם. אף גואל אחרון בו. כדי להטעות את העכו"ם ולהקשות את לבם [בחי"]. ומעת הוסר התמיד. לתת השקוף שומם ימים אלף ומאתים ותשעים וכתיב אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות ושלושים וחמשה. לאיכך. כמו להיכן. הוא מוליכך. קודם שנתכסה מהם.

ויצבט לה קלי. שחזרה לו מלכותו, שנאמר (שם) וישיבהו ירושלים למלכותו. ובמה השיבו, ר' שמואל בשם ר' אחא ברוח השיבו, הין מה דאת אמר משיב הרוח. ותאכל ותשבע ותתר. אוכל בעולם הזה אוכל לימות המשיח אוכל לעולם הבא. דבר אחר, מדבר במלך המשיח. גשי הלם. קרובי למלכות. ואכלת מן הלחם. זה לחמה של מלכות. וטבלת פתך בחמץ. אלו היסורין, שנאמר (ישעיה גג ה) והוא מחלל מפשעינו. ותשב מצד הקצרים. שעתידיה מלכותו לצד ממנו לשעה, שנאמר (זכריה יד ב) ואספתי את כל הגוים אל ירושלים למלחמה ונלכדה העיר. ויצבט לה קלי. שהיא עתידה לחזור לו, שנאמר (ישעיה יא ד) והפה ארץ בשבט פיו. ס"ר פרקיה בשם ר' לוי פגואל הראשון כך גואל האחרון, מה הגואל הראשון נגלה וחסר ונכסה מהן, וכמה נכסה מהן, שלשה חדשים שנאמר ויפגעו את משה ואת אהרן, אף גואל אחרון נגלה להם וחסר ונכסה מהם, וכמה נכסה מהם, ר' תנחומא בשם רבנן ארבעין וחמשה יום, הךא הוא דכתיב (דניאל יב יא) ומעת הוסר התמיד וגו' וכתוב (שם יב) אשרי המחכה ויגיע וגו', אליו יתירא מה אנון, ר' יצחק בן קצרתה משום ר' יונה אלו ארבעים וחמשה ימים שישאר אל קוטפים מלוח ואוכלים, הךא הוא דכתיב (אייוב ל ד) הקטפים מלוח עלי שיח. לאיכך הוא מוליכך, מן הארץ למדבר יהודה, שנאמר (הושע ב טז) הנה אנכי מתנות כהונה

מזה לעיל צ"ל ואמתן. ה"ג מלכותו ליצד ממנו. ופירושו כמו להילד. והכה ארץ. פסוק הוא נישעיה סימן י"א. ה"ג וכמה נכסה מהן שלשה חדשים שנאמר ויפגעו את משה ואת אהרן אף גואל אחרון נגלה להם וחסר ונכסה מהם וכמה וכו'. ועין כל זה נמנדר רנה פי"א ונמדרש חזית פסוק דומה דודי לנני. ה"ג המחכה ויגיע וגו'. ועי' כל זה נמנדר רנה פי"א ונמדרש חזית פסוק דומה דודי. ארבעים וחמשה ימים שישאר אל גרסי. ור"ל באותן מ"ה ימים שהמשיח יאה נכסה מהם. לאיכך. כמו

כחומץ גרסי. כירומניקאה. פי' הערוך בלשון יון נחשת. ה"ג עשו לו מולח של נחשת. והכי גרסי' נפרשם ואמתן וכירושלמי בפרק חלק ובערוך ונפרש"י צ"ל חמור של נחשת והיו משיכין אותו עליו וכאן יש לפרש כן. ה"ג צלם פלן שזבני. כלומר היה קורא לכל ענוות כוכבים שיעלוהו. זכור הייתי כו'. כל זה הוא גירסת הירושלמי צ"ל חלק. אנא צוח כו'. אלא אקרא ואתפלל לה' אם יעניי הרי טוב ואדע כי אל אמת הוא ואם לא הרי כלל אחת היא וכל הפנים שוים ס"ו. החלונות. ששם נכנסים כל התפלות. משיב הרוח. וישיבהו קדרשי לשון משיב הרוח ועין

מסורת המדרש

יז שנת ק"ג ע"ג. יח ויק"ר פרשה ל"ד סימן ט'. ילקוט נהר רמז מרס"ה. ילקוט מלאכי רמז סק"ג.

חידושי הרד"ק

למדרש סיחון ועוג שנא' עוד אושיבך באהלים וגו'. ושם בעבר הירדן הוא מקום השכנוי באהלים כמ"ש (שופטים ח) ויעל גרעון דרך השכנוי באהלים מקדם לנחב ויגבהה והן מערי סיחון ועוג במזרח עבר הירדן.

ענף יוסף

ו זה לחמן של קוצרים. יש לדרקק למה לא משלו. וגראה דא' בפסחים שעה ד' מאכל כל אדם. ה' מאכל פועלים. ששה מאכל ת"ח. וא"כ אין אכילת בועז עם פועלי כשזה וכאן כתוב כעת האוכל וגו' ואכלת וגו'. ע"כ פירש מן הלחם של קוצרים ואנדרת אזור. בצד הקוצרים ודאי. י"ל לפי שלמעלה דרשו מיני דרשות על הכתוב שלא כפשוטו של כתוב. וזהו ודאי כמשמעו כי הדבר כשיפורש כמשמעו הוא ודאי פירושו. אבל כשיוצאו אותו מחוץ לפשוטו יסבול הרבה פירושים והדבר ספק וספק צוף דבש. קל"ז זעיר כו'. דייק מרגקם לשון ויצבט שהוא לשון הושפה ולא אמר ויתן לה קלי להודיע שלא היה במה שנתן שיעור נתינה אלא הושיט לה מעט מזער בדרך הושפה בשתי אצבעותיו [אג"ש]. והא דלא נתן לה הרבה משום דאיתא אין נותנין מתנה לאלמנה מחשש ספק קדושין. לכן נתן לה רק קליל פחות משה פרוטה [מפרשים].

משנת דרבי אליעזר

ו קל"ז זעיר כו'. יש לומר דנשמר מליתן יותר שלא יבוא לידי ספק קידושין וכדאיתא באורח חיים סימן תרצ"ה בהג"ה ס"ד שלא ישלח איש לאלמנה משלוח מנות מטעם זה עיין שם לכן נתן לה דבר השווה בפחות משה פרוטה לכך מסיק דנראין הדברים שהכריכה שרתה במעיה שאילו שרתה ברכה באצבעותיו הרי נעשה דבר חשוב השווה יותר מש"פ. שאילו היה ראובן יודע כו'. דראובן היה מסופק אם ראוי להציל או לא כדאיתא במפרשים כמה פעמים וכדי להציל השבטים מחטא ציוה להשליכו לבור שיש נחשים שאם יהיה ראוי להצילו יעשה לו נס וכדאיתא בזהר תירין זה ואילו היה יודע שהכתוב משבח ומכתיב עליו למען הצילו בוודאי על כתיבו כו'.

ואילו היה יודע אהרן כו' דקאמר דחייב אדם בכבוד אחיו הגדול אפילו הקטן גדול ממנו בתורה כדאיתא ביו"ד ס' ר"ו ואיתא שם דאם האב תלמיד של בנו חייב לעמוד לפניו ויש להם להרחיק זה מזה ע"ש וגראה דה"ה באחיו הגדול ועיין באבות פרק ד' משנה י"ב ולכך כתיב ושמח בלבו שלא לעשות שום מעשה הניכר לזולת כבודו נגד אחיו הקטן רק בלבו שמח שהיה רבו ואילו היה יודע שהכתוב מכתיב ומפרסם זה בתופים היה משמיע קול ויוצא לקראתו ואילו היה יודע בועז שהכתוב מכתיב ותושבע ותותר א"כ נעשה לדידה דבר חשוב ולא יצא מכלל ספק קידושין. עגלות מפוטמות כו'. דלאו משום עין רעה נתן לה מעט רק כדלעיל דה' קליל כו' ע"ש.

והולכתיה המדבר. ס"ד עמק עכור היינו עמק שנסקל בו עכן מיהודה אצל עי. עוד אושיבך באהלים כימי מועד. כמ"ש בלעם וירא את ישראל שוכן לשבטיו ויאמר מה טובו אוהליך יעקב וזה היה במדבר סיחון ועוג. מדבר בבעז. כפי פשט האמיתי ועי' ויק"ר פל"ד ס' ח'. זעיר בשתי אצבעותיו. ויצבט לשון בית הצביטה כמ"ש חגיגה כ"ב במשנה פירוש מקום שאוחז באצבעותיו ומושיטו וכן כאן ויצבט שאוחז בשתי אצבעות מעט קלי והושיט לה עיין בערוך בית צבע ברש"י כאן ברות מ"ש קליל אינו מוציא התיבה קלי מפשוטה שפי' שבלים קלילים באש כמ"ש ויקרא כ"ג י"ד ולחם וקלי ש"ב י"ז כ"ח אלא ע"פ מדת ממעל קלי קליל קל ומעט ומ"ש כאן בשתי אצבעותיו בויק"ר שם הגי' בראשי אצבעותיו. הנה הוא יוצא לקראתך. וראך ושמח בלבו ודרשו הלב ששמח בגדולך (אחיו הקטן ממנו בשנים) ילבש אורים ותומים שעיקר כוונת הכתוב לשבח לאהרן על השמחה ששמח במשה.

מפתיה והולכתיה המדבר. מאן דאמר למדבר סיחון ועוג, שנאמר (שם יב י) עוד אושיבך באהלים כימי מועד. וכל שהוא מאמין לו וחייה, ומי שאינו מאמין לו הולך לאמות העולם והן ממיתין אותו. אומר ר' יצחק בר מריון בסוף הקדוש ברוך הוא נגלה עליהם ומוריד להן מן ואין כל חדש תחת השמש. דבר אחר, גשי הלם. ימדבר בבעז. קרובי להכא. ואכלת מן הלחם. זה לחמן של קוצרים. וטבלת פתך בחמץ. דרך הקוצרים להיותן טובלין בחמץ פתן. אומר ר' יונתן מפאן שמוציאין מיני חמצני לגרנות. ותשב מצד הקצרים. בצד הקוצרים ודאי. ויצבט לה קלי. קליל זעיר אצבעותיו. אומר ר' יצחק את שמע מנה תרתי, או ברכה שרת באצבעותיו של אותו צדיק, או ברכה שרת במעיה של אותה צדקת, ממה דכתיב ותאכל ותשבע ותתר, נראין הדברים שהברכה שרת במעיה של אותה צדקת. אומר ר' יצחק בר מריון פא הפתוב ללמדך שאם אדם עושה מצוה יעשנה בלבב שלם. שאלו היה ראובן יודע שהקדוש ברוך הוא מכתיב עליו (בראשית לו כא) וישמע ראובן ויצלהו מידם, בכתפו היה מוליכו אצל אביו. ואלו היה יודע אהרן שהקדוש ברוך הוא מכתיב עליו (שמות ד יד) הנה הוא יצא לקראתך, בתפים ובמחולות היה יוצא לקראתו. ואלו היה יודע בעז שהקדוש ברוך הוא מכתיב עליו ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר, עגלות מפוטמות היה מאכילה. ר' פהן ור' יהושע דסכנין בשם ר' לוי ל"שעבר היה אדם

מאן דאמר. כמו יש מי שאומר. וכל שהוא מאמין לו חיה כצ"ל. [א"א]. לאמות העולם ולבסוף הן ממיתין אותו כצ"ל. [א"א]. גשי הלם מדבר בבעז קרובי להכא. הני תיבות קרובי להכא הוא פירוש על גשי הלם. כמו

בכל השיטות שפירשו על גשי הלם קרובי למלכות לפי ענינם שמדבר מן מלכות. ולפי שיטה זו שמדבר שבועז אמר לרות שתאכל מלחמן של קוצרים פירושו של גשי הלם קרובי להכא כלו שכעת האוכל תקרב עצמה אל הקוצרים לאכול עמהם. שמוציאין מיני חומצין לגרנות. מפני כי החומץ הוא משקים את הצמא ומחזיק את האצטומכא ועומד כנגד העפוש [אג"ש]. בצד הקוצרים ודאי. פי' כל הקוצרים הפסיקו בינו לבניה ולא הושיבה בתוכן או אצלו. דבתוכן לא הושיבה משום שמא יכשלו בה שהיתה יפה מאד כדלעיל. וגם אצלו לא הושיבה כדי שלא יחשדוהו [זר"ה]. קל"ז זעיר. פי' מעט מזעיר. ממה דכתיב ותאכל ותשבע ותותר כו'. ר"ל מרקאמר ותותר ולא אמר ונתר. כי לפי האמת המותר הוא נותר מאליו אחרי שכבר שבע האדם מלאכול ואינו יכול לאכול עוד שאר המאכל נשאר ממילא מותר ולא שייך לומר שהאוכל הותר אותו. אמנם להודיענו כי זה המותר לא נותר מאליו כי לפי האמת לא היה באותו המאכל שעור כדי שתשבע כי לא נתן לה אלא קליל בשתי אצבעותיו. אמנם לפי שסבת זה שנותר היתה היא ששרתה ברכה במעיה. ע"כ אמר ותותר בת"ו של בנו הנקבה כאילו היא היתה סבת מה שנותר כי בזכותה נותר ששרתה ברכה במעיה. וכן דייק לקמן דקאמר את אשר הותרה משבעה להודיענו האמור שהיא הותרה אותה על ידי ששרתה ברכה במעים שלה [אג"ש]. יעשנה בלבב שלם. שעיקר העבודה תלויה בלב ורחמנא לבא בעי

וכשעושה האדם המצוה בלב שלם מעלה עליו הכתוב כאילו עשה בשלימות ומכתיב עליו שעשאה. ולא יקשה לך למה לא עשה ראובן המצוה בשלימות שלא הביאהו אצל אביו. וכן אהרן שלא יצא נגד משה רבינו בתופים. וכן בועז שלא היה נותן לה רק קליל. זה לא יקשה לך שלכל א' יש טעם שאילו היה יודע ראובן כו'. לשעבר היה אדם עושה

מתנות כהונה

ק"י. לשון מעט ודרש קלי כמו קליל. בידו ש" אותה צדיק. נעז שחפס מועט ונמנך עד שהיה אכלה ממנה כלי שנתה והומירה. ה"ג אלא מדכתיב ותאכל ותשבע ותותר נראים הדברים כו'. ועי' נויקרא רבה פ' ל"ד. נראין הדברים כו'. מללח כמי

מאן דאמר. כמו יש מי שאומר. טובל"ן פתן בחומץ גרסי. והטעם שהחומץ יפה לשכר וה"ג נויק"ר פ' ל"ד. והטעם שנתע כל דבר חמון קר ולא כך כמס' נפשי אמונה נמי ד'. ודאי. כלומר נזק כולם וזהו נקלה האחרון ולא נמוס משום נעומו.

ואילו היה יודע אהרן כו' דקאמר דחייב אדם בכבוד אחיו הגדול אפילו הקטן גדול ממנו בתורה כדאיתא ביו"ד ס' ר"ו ואיתא שם דאם האב תלמיד של בנו חייב לעמוד לפניו ויש להם להרחיק זה מזה ע"ש וגראה דה"ה באחיו הגדול ועיין באבות פרק ד' משנה י"ב ולכך כתיב ושמח בלבו שלא לעשות שום מעשה הניכר לזולת כבודו נגד אחיו הקטן רק בלבו שמח שהיה רבו ואילו היה יודע שהכתוב מכתיב ומפרסם זה בתופים היה משמיע קול ויוצא לקראתו ואילו היה יודע בועז שהכתוב מכתיב ותושבע ותותר א"כ נעשה לדידה דבר חשוב ולא יצא מכלל ספק קידושין. עגלות מפוטמות כו'. דלאו משום עין רעה נתן לה מעט רק כדלעיל דה' קליל כו' ע"ש.

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה